

અધ્યયન નિષ્પત્તિ-

M502.1 આપેલા જથ્થાના ચોક્કસ ભાગ (દા.ત. ત્રીજા, ચોથા, આઠમા, સોળમા ભાગ)ને સંલગ્ન સંખ્યા (અપૂર્ણાંક) સ્વરૂપે દર્શાવે છે.

M502.2 આપેલા અપૂર્ણાંકનો સમ અપૂર્ણાંક ઓળખે છે અને નવો સમ અપૂર્ણાંક બનાવે છે.

M502.3 અપૂર્ણાંક આધારિત વ્યવહાર કોયડાઓ ઉકેલે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા:

- 4.1 અપૂર્ણાંકનું આકૃતિમાં નિરૂપણ
- 4.2 આકૃતિમાં દર્શાવેલ ભાગનો અપૂર્ણાંકમાં નિરૂપણ
- 4.3 અપૂર્ણાંકોના વ્યવહાર કોયડા.

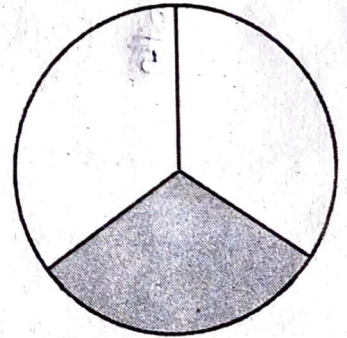
પૂર્વજ્ઞાન:

વિવિધ વસ્તુ, આકાર ચિત્રોના ભાગ પાડે.

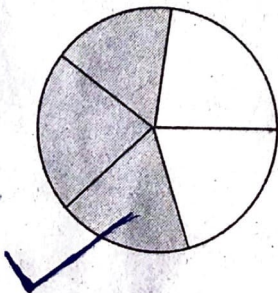
1 માગ્યા મુજબના જવાબ આપો.

(1) આપેલી આકૃતિ કયો અપૂર્ણાંક દર્શાવે છે?

- (A) $\frac{1}{2}$ (B) $\frac{1}{3}$ (C) $\frac{3}{5}$ (D) $\frac{1}{4}$

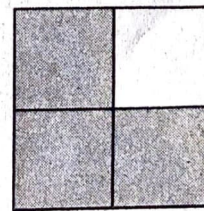
(2) $\frac{3}{5}$ ને કઈ આકૃતિ દ્વારા દર્શાવી શકાય ?

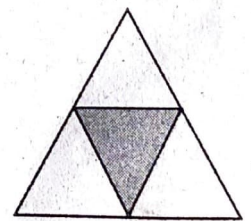
(A)

(B)

(C)

(D)

2 બાજુની આકૃતિમાં સૂચના મુજબ મનગમતા રંગ પૂરો.

(3) $\frac{1}{6}$ ચોરસમાં રંગ પૂરો. લાલ

(4) $\frac{1}{3}$ ચોરસમાં રંગ પૂરો. લીલો

(5) $\frac{2}{5}$ ચોરસમાં રંગ પૂરો. વાદળી

(6) કેટલા ભાગમાં તમે રંગ પૂર્યો નથી? $\frac{18}{60}$

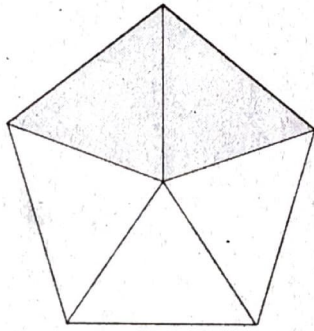
(7) તમે રંગ પૂરેલ ચોરસની સંખ્યા દર્શાવો.

લાલ રંગ = 10 ચોરસ

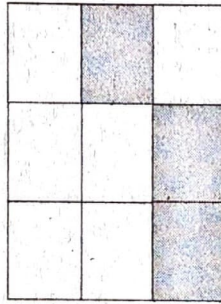
લીલો રંગ = 20 ચોરસ

વાદળી રંગ = 12 ચોરસ

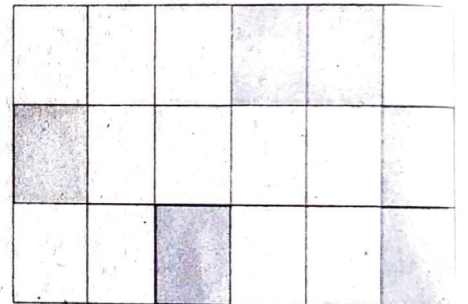
(8) નીચેની આકૃતિઓમાં કેટલા માં ભાગમાં રંગ પૂરેલો છે?

A $\frac{2}{5}$

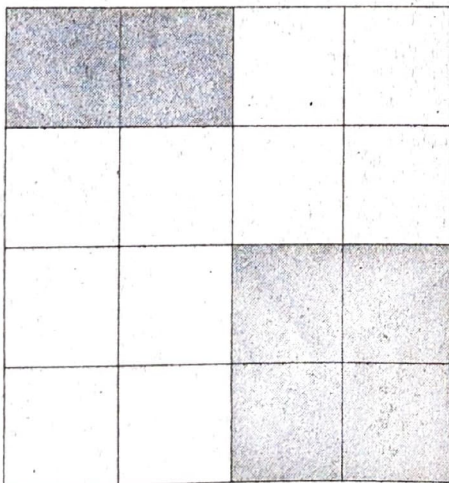

B $\frac{3}{9}$

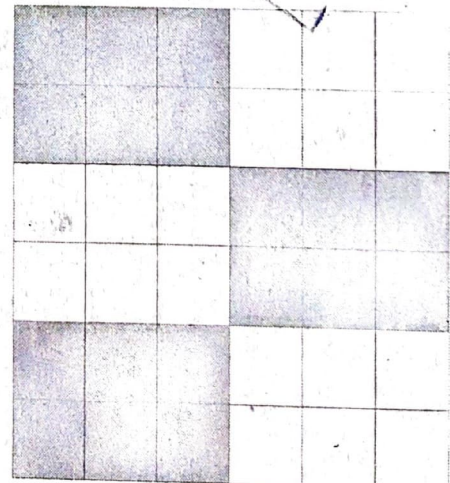

C $\frac{6}{18}$

3 આકૃતિ પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

$\frac{6}{16}$ A (4 x 4) ચોરસ

$\frac{18}{36} = \frac{1}{2}$ B (6 x 6) ચોરસ

(9) આકૃતિ A માં કુલ કેટલા ચોરસમાં રંગ પૂરેલો છે? 6

(10) આકૃતિ B માં કુલ કેટલા ચોરસમાં રંગ પૂરેલો છે? 18

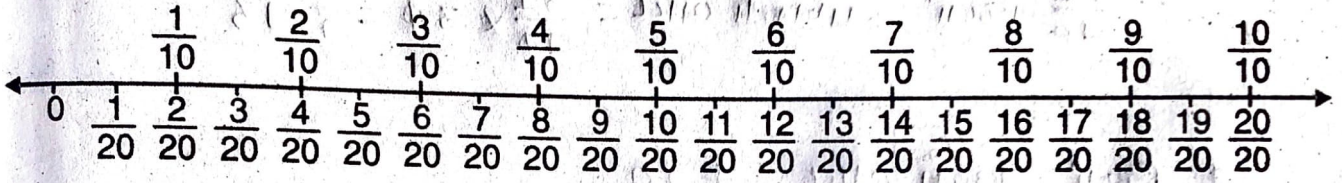
(11) કઈ આકૃતિમાં વધુ ભાગમાં રંગ પૂરેલો છે? B

(12) આકૃતિ A અને B ના કેટલા ભાગના ચોરસમાં રંગ પૂરેલો છે?

આકૃતિ A: $\frac{6}{16} = \frac{3}{8}$

આકૃતિ B: $\frac{18}{36} = \frac{1}{2}$

4 નીચે આપેલ સંખ્યા રેખાને આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(13) $\frac{1}{10}$ માં કેટલા $\frac{1}{20}$ ભાગ છે? 2

(14) $\frac{8}{10}$ માં કેટલા $\frac{1}{20}$ ભાગ છે? 16

(15) આકૃતિમાં કુલ કેટલા $\frac{1}{20}$ ભાગ છે? 20

(16) $\frac{14}{20}$ એટલે કેટલા $\frac{1}{10}$? $\frac{7}{10}$

5 કોષ્ટક પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

વસ્તુ	ભાવ રૂપિયામાં પ્રતિ કિગ્રા માટે
ધઉં	20
ચોખા	30
બાજરી	25
મગ	80
ચણા	50

(17) 3 કિગ્રા ચોખાનો ભાવ કેટલો ?

$$\begin{aligned} & 1 \text{ કિલો ચોખાનો ભાવ} = ₹ 30 \\ \therefore 3 \text{ કિલો ચોખાનો ભાવ} &= 3 \times 30 \\ &= ₹ 90 \end{aligned}$$

(18) $\frac{1}{2}$ કિગ્રા ચોખાનો ભાવ કેટલો ?

$$\begin{aligned} & 1 \text{ કિલો ચોખાનો ભાવ} ₹ 30 \\ \therefore \frac{1}{2} \text{ કિલો ચોખાનો ભાવ} &= \frac{1}{2} \times 30 = ₹ 15 \end{aligned}$$

(19) $3\frac{1}{10}$ કિગ્રા ચોખા ખરીદવા કેટલા રૂપિયા આપવા પડે?

$$\begin{aligned} & 1 \text{ કિલો ચોખાનો ભાવ} ₹ 30 \\ \therefore 3\frac{1}{10} \text{ કિલો ચોખાનો ભાવ} &= \frac{31}{10} \times 30 = ₹ 93 \end{aligned}$$

(20) $2\frac{1}{2}$ કિગ્રા ઘઉંની કિંમત કેટલી થશે ?

$$\begin{aligned} & 1 \text{ કિલો ઘઉંનો ભાવ} = ₹ 20 \\ \therefore \frac{5}{2} \text{ કિલો ઘઉંનો ભાવ} &= \frac{5}{2} \times 20 = ₹ 50 \end{aligned}$$

(21) $1\frac{1}{2}$ કિગ્રા મગની કિંમત કેટલી થાય ?

$$\begin{aligned} & 1 \text{ કિલો મગનો ભાવ} = ₹ 80 \\ \frac{3}{2} \text{ કિલો મગનો ભાવ} &= \frac{3}{2} \times 80 = ₹ 120 \end{aligned}$$

(22) $3\frac{3}{4}$ કિગ્રા ચણાની ખરીદી કરવા માટે કેટલા રૂપિયા જોઈએ ?

$$\begin{aligned} & 1 \text{ કિલો ચણાનો ભાવ} ₹ 50 \\ \therefore \frac{15}{4} \text{ કિલો ચણાનો ભાવ} &= \frac{15}{4} \times 50 = \frac{15 \times 25}{2} = \frac{375}{2} = 187.5 \end{aligned}$$

(23) $\frac{1}{4}$ કિગ્રા બાજરીની કિંમત કેટલી ?

$$\begin{aligned} & 1 \text{ કિલો બાજરીનો ભાવ} = ₹ 25 \\ \therefore \frac{1}{4} \text{ કિલો બાજરીનો ભાવ} &= \frac{1}{4} \times 25 = 6.25 \end{aligned}$$

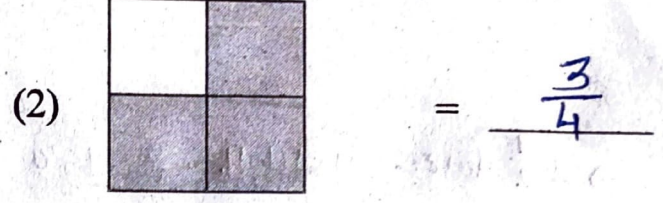
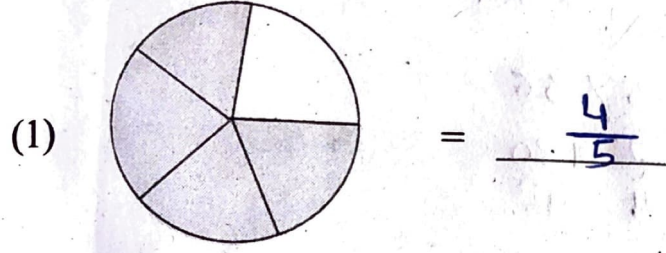
(24) નીચેની યાદી મુજબ વસ્તુ ખરીદવા કુલ કેટલા રૂપિયા ચૂકવવા પડે?

વસ્તુ	કિગ્રા	રૂપિયા
ઘઉં	2	₹ 40
બાજરી	$1\frac{1}{2}$	$\frac{3}{2} \times 25 = 12.5 = 3 \times 12.5 = 37.5$
ચણા	$2\frac{3}{4}$	₹ = 137.5
કુલ કિંમત		₹ = 215

$$40 + 37.5 + 137.5 = ₹ 215$$

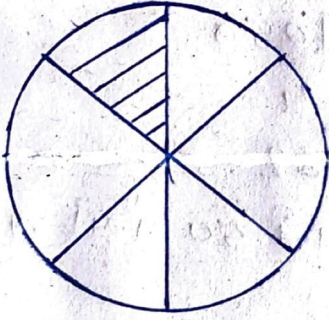
અધ્યયન નિષ્પત્તિનું સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

લીટી દોરેલ ભાગને અપૂર્ણાંક દર્શાવો.

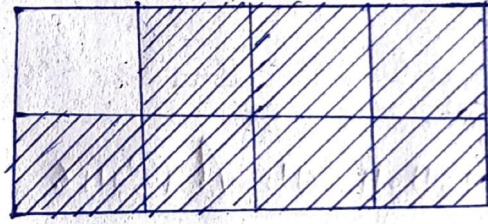

અપૂર્ણાંકની રજૂઆત આકૃતિમાં કરો.

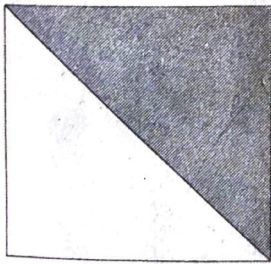
(3) $\frac{1}{6} = \frac{1}{6}$

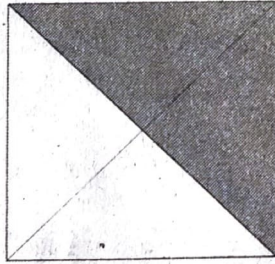
(4) $\frac{7}{8} = \frac{7}{8}$

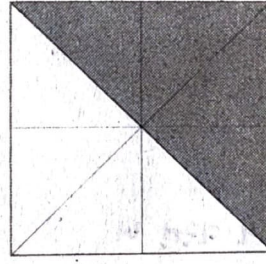
આકૃતિ પરથી અપૂર્ણાંક દર્શાવો અને તેની સરખામણી કરો.

A

B

C

(5) આકૃતિ A = $\frac{1}{2}$

(6) આકૃતિ B = $\frac{2}{4} = \frac{1}{2}$

(7) આકૃતિ C = $\frac{4}{8} = \frac{1}{2}$

(8) ત્રણેય અપૂર્ણાંક સમાન છે? (હા / ના) હા

(9) એક લિટર પેટ્રોલની કિંમત ₹ 72 હોય તો $2\frac{1}{2}$ લિટર પેટ્રોલના કેટલા રૂપિયા ચૂકવવા પડે?

$$1 \text{ લિટર પેટ્રોલની ભાવ} = ₹ 72$$

$$\therefore \frac{5}{2} \text{ લિટર પેટ્રોલની ભાવ} = \frac{5}{2} \times ₹ 72$$

$$= 5 \times 36$$

$$= ₹ 180$$

→ $2\frac{1}{2}$ લિટર પેટ્રોલના ₹ 180 ચૂકવવા પડે.

(10) એક કિલો ચણાના લોટની કિંમત ₹ 70 હોય તો $3\frac{3}{4}$ કિલો ચણાના લોટની કિંમત કેટલી થાય?

1 કિલો ચણાના લોટની ભાવ ₹ 70

$$\therefore \frac{15}{4} \text{ કિલો ચણાના લોટની ભાવ} = \frac{15}{4} \times ₹ 70$$

$$= \frac{1050}{4}$$

$$= ₹ 262.5$$

∴ ચણાના લોટની કિંમત રૂપિયા 262 અને 50 પૈસા થશે.

વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ											નિશાનીઓની કુલ		
પ્રશ્ન નં.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	x	?	✓
વિ.પુદા													
4.1													
4.2													
4.3													
પરિણામનું એકંદર:													

શિક્ષકની સહી:

વાલીની સહી: